

Tadeusz Śliwa, *Solecki Łukasz Ostoja (1827–1900)* [w:] Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej

Solecki Ostoja Łukasz (1827–1900), katecheta, wykładowca, biskup przemyski.

Ur. się 8 VIII 1827 w Jawczu pow. rohatyński, w zubożałej rodzinie ziemiańskiej. Gimnazjum ukończył w Brzeżanach, filozofię i teologię we Lwowie, gdzie w 1850 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Potem – jak zwykle – był wikarym – w 1852 r. został kapelanem ówczesnego arcybiskupa metropolity lwowskiego Łukasza Baranieckiego (1849–1858), w tym samym roku uzyskał doktorat z teologii na Uniw. Lwowskim. W latach 1854–1857 katechizował młodzież II Gimnazjum we Lwowie, a od r. akad. 1857/1858 wykładał na tymże uniwersytecie Pismo św. Starego Testamentu, języki biblijne i archeologię biblijną. Od jesieni 1860 r. czynił to jako profesor uniwersytetu. W r. akad. 1863/1864 był dziekanem Wydziału Teologicznego, w następnym zaś jego rektorem. Zyskał sobie wtedy zaufanie i uznanie tego środowiska. W 1865 r. wszedł do katedralnej kapituły lwowskiej, co ściślej wiązało go z macierzystą diecezją, zwłaszcza gdy w roku następnym został rektorem miejscowego Sem. Duch. W związku z tym zrezygnował z działalności uniwersyteckiej, tym bardziej, że w konsystorzu spełniał obowiązki referenta i egzaminatora. W 1867 wszedł (delegowany) do Rady Szkolnej Krajowej, wtedy powołanej w ramach przyznanej Galicji autonomii. Stanowiła naczelną (autonomiczną) instytucję dla szkolnictwa elementarnego i średniego, które pod jej zarządem w latach 1871–1891 powołało 1440 szkół (przeważnie jednoklasowych). So-

lecki przewodniczył sekcji szkół ludowych. Oprócz tego należał do wydziału Galicyjskiej Kasy Oszczędności i Stowarzyszenia Patriotycznej Pomocy. W 1882 r. (27 III) mianowany przez cesarza, zatwierdzony przez papieża Leona XIII jako biskup przemyski 14 V t.r. został wyświęcony na biskupa w Przemyślu przez nuncjusza wiedeńskiego. W kierowaniu lokalnym Kościołem przemyskim przestrzegał przepisów państwowych i metod pracy stosowanych przez biskupów galicyjskich. Podtrzymywał rozbudzony już wcześniej rozwój życia religijnego wiernych przez budowę nowych kościołów i kaplic, zakładanie bractw, zwiększanie częstotliwości przystępowania do spowiedzi i komunii św. Wobec starań nuncjusza wiedeńskiego o przywrócenie w diecezji urzędu biskupa sufragana, wyraził zgodę na to jeszcze jako biskup nominat. Wspólnie z kolejnymi biskupami sufraganami przeprowadził zaniedbaną wizytację diecezji. Wykonano częściowy remont katedry. Sam ufundował wielki ołtarz. Z polecenia kurii rzymskiej w 1885 r. nakazał we wszystkich kościołach odprawiać w październiku nabożeństwa różańcowe, a w 1892 po zasięgnięciu opinii duchowieństwa ogłosił nowy porządek nabożeństw obowiązujący w całej diecezji. Doświadczony w sprawach szkolnych z czasów należenia do Rady Szkolnej pilnował nauczania religii w szkołach ludowych, seminariach nauczycielskich i młodzieży rzemieślniczej. Spośród inicjatyw o charakterze społecznym należy wymienić zachętę do zakładania czytelni i prenumerowania dobrych gazet. Charakter nie tylko dewocyjny miały apele o uczczenie 1000-letniej rocznicy śmierci św. Meto-
dego (1885), czy 300-letniej rocznicy zawarcia unii brzeskiej (1896). Zachęcił duchowieństwo do czyn-

nego udziału w 100. rocznicy urodzin Adama Mickiewicza. W odniesieniu do kształcenia duchowieństwa ważnym wydarzeniem było utworzenie w seminarium katedry filozofii i znaczne poszerzenie budynku. Ilość kleru w diecezji wzrosła o 15%. Pod wpływem encyklik społecznych Leona XIII bp Sołdecki skutecznie inspirował duchowieństwo do pracy społecznej.

Z działalności pisarskiej z okresu lwowskiego pozostała publikacja tezy doktorskiej (1852) i przetłumaczenie na j. polski: K. Martini, *Lehrbuch der katholischen Moral* (1850) 5 wyd. w 1865 – jako *Etyka katolicka*, Lwów 1863, (w Przemyślu wyd. w 1885 r.) oraz kilkadziesiąt listów pasterskich dających wgląd w ówczesne życie religijne diecezjan przemyskich. Zmarł 2 III 1900 r. Pochowany został na cmentarzu miejskim.

W okresie jego 18-letnich rządów w diec. z jego inicjatywy nastąpiło ożywienie działalności kleru, w tym oświatowej (zakładanie szkół) i społecznej. W sejmie galicyjskim przewodniczył kilkanaście lat komisji szkolnej.

Bibliografia: Sarna W., *Episkopat przemyski o[obrzędku] łacińskiego*, Przemyśl 1902–1910; Śliwa T., *Słownik polskich teologów katolickich*, t. 4, red. ks. H.E. Wyczawski, Warszawa 1983, s. 141-143, tamże bibliografia; Kumor B., *Polski słownik biograficzny*, t. 40, Warszawa-Kraków 2000-2001, s. 273-276 – tamże bibliogr. przedmiotowa, s. 589-603.